

ЯКЩО ПРИЙШЛА «ВЕЛИКА ВОДА»

Лапенко Т.Г.

к.т.н., доцент кафедри безпека життєдіяльності

Лапенко Г.О.

к.т.н., професор кафедри

технології та засоби механізації аграрного виробництва

Сенько М.М.

здобувач вищої освіти I курсу СВО «Магістр»

інженерно-технологічний факультет

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

Вода. Ця вкрай необхідна усьому живому стихія доволі часто стає ворогом людини. Масштабні повені можуть у доволі короткий термін знищити цілі населені пункти разом із населенням.

Причини повеней можуть бути найрізноманітніші. Наприклад, тривалі опади у вигляді дощів, вихід річок з берегів, прорив гребель і водоймищ, що стаються як у результаті природних причин, так і з вини людини (наприклад, унаслідок терористичного акту). Причиною повені може стати також танення снігу внаслідок швидкого потепління. А враховуючи те, що кількість снігового покриву як в Україні так і в Полтавській області в цьому році досить значна, то це може призвести до підтоплення значних територій. Отже, стає зрозумілим, що така катастрофа може статися будь-коли незалежно від пори року, тому готовим до неї треба бути завжди. Найбільшу небезпеку несуть повені та паводки населеним пунктам, що розташовані поблизу великих водойм (річок, озер, водоймищ). Тривалі, затяжні дощі здатні перетворити будь-яке місто в нову Венецію. Більше того, якщо в районах, де комунальні служби та громадяни не готові до цього лиха, наслідки та збитки від стихії будуть дуже великими.

Отже, чим небезпечні повені? При великих повенях вода не просто затоплює ділянки землі та будівлі. Вода здатна понести за собою людей, транспортні засоби, дерева. Вода також здатна зруйнувати будівлі, підмити опори мостів і стати причиною інших катастроф, наприклад, зараження хімічними речовинами.

Перше й головне, що необхідно зрозуміти, повинь - це цілком реальна небезпека. Легковажне ставлення до водної стихії може стати причиною дуже серйозного лиха, аж до загибелі людей

Необхідно пам'ятати, що тільки у випадках прориву гребель, крижаних заторів і ґрунтових перемичок у верхів'ях річок повинь може статися миттєво. Однак у всіх випадках під час інтенсивного весняного сніготанення, затяжної негоди, льодоходу на низьких річкових берегах краще не зупинятися.

Безпека при повені в населених пунктах багато в чому забезпечується профілактичною підготовкою до них. Загальновідомо, що періодичність невеликих повеней становить приблизно один раз у 5-10 років, більших - раз

20-25 років, повеней, які охоплюють цілі річкові басейни, - раз у 50-100 років й, нарешті, катастрофічних, що затоплюють території декількох річкових систем, - раз у 100-200 років. Існує ціла система гідрологічних прогнозів - від короткострокових (від 10-12 діб) до довгострокових (до двох-трьох місяців) і наддовгострокових (більше трьох місяців).

Люди, що проживають у небезпечних зонах поблизу водойм, у низинах і місцях у зонах можливого затоплення повинні бути особливо уважними. Їм необхідно стежити за прогнозами синоптиків і повідомленнями рятувальних служб, щоб завчасно підготуватися до катастрофи.

При загрозі виникнення повені необхідно:

Придбати засоби порятунку на воді (рятувальні жилети, надувні човни й плоти).

Забрати з місць, які наповнюються водою (наприклад, підвали) речі й продукти. Їх краще тримати в сухих місцях, куди воді важко проникнути, тому що навіть у випадку невеликих опадів вони можуть бути зіпсовані. Якщо загроза повені реальна, то дорогі речі краще перенести до знайомих і родичів, що проживають на височинах або верхніх поверхах висотних будинків.

Необхідно заздалегідь подбати про свійських тварин. У випадку повені тварини, що опиняються в обмеженому просторі або на прив'язі, гинуть навіть незважаючи на те, що більшість із них природжені плавці! У результаті господарі не тільки гублять домашнього годувальника або улюбленця, їхній будинок або ділянка можуть бути заражені.

При загрозі виникнення повені не зайвим буде підготувати так звану «тривожну валізу». У її вміст входять: документи й гроші, упаковані у водонепроникні матеріали, необхідний одяг (бажано із щільної, водостійкої тканини), продукти довгострокового зберігання, бажано в герметичному впакуванні, ніж, сірники, які для запобігання промокання можна вмочити в рідкий віск, ліхтар, радіоприймач. У тривожній валізі зберігаються тільки необхідні речі. Не варто брати із собою зайве, тому що це лише ускладнює евакуацію.

Відповідно до статистики, ваші шанси набагато вищі, якщо ви залишитеся очікувати допомогу там, де вас застала вода - на даху будинку, на верхівці дерева, на вершині гори або пагорба. Не можна ховатися в замкнутих приміщеннях, тому що вони можуть бути повністю затоплені й рятувальникам буде дуже важко вас врятувати.

Намагайтеся зібрати все, що може знадобитися - плавзасоби, рятувальні жилети, мотузки, сигнальні засоби.

Не можна думати тільки про себе. Якщо у вас є можливість, рятуйте людей, відрізаних стихією від інших, надавайте першу допомогу потерпілим.

При раптовій повені треба, прихопивши із собою теплий і бажано водонепроникний одяг, ковдри, їжу, зійти на найвищі місця рельєфу, про які відомо, що вони ніколи не затоплювалися.

Якщо це неможливо, варто піднятися на верхні поверхи, горища будинків, причому вибирати тільки капітальні й найміцніші, здатні довше

протистояти стихії. При збільшенні рівня води варто вибиратися на дахи. При подальшому прибуванні води - на верхівки дахів

Залазити на дерева, стовпи сумнівної міцності, будівлі - не можна. Вони можуть бути підмиті водою й упасти.

Якщо є небезпека опинитися у воді, то до прибуття допомоги варто зняти взуття, ремені й звільнитися від важкого і тісного одягу. Якщо вам необхідно зберегти від води коштовні речі, покладіть їх у водонепроникний пакет або хоча б загорніть у кілька шарів одягу.

Стрибати у воду треба тільки в крайньому випадку, коли з об'єктивних причин залишатися на місці неможливо, та коли немає більше надії на порятунок.

Якщо ви вирішили переплисти на інше місце, тверезо оцінюйте свої сили. Не забувайте, що вода може бути холодною і мати сильну течію, у результаті чого навіть вправний плавець може потонути

Якщо ви потрапили в холодну воду, намагайтеся вибратися з неї в найближчі три хвилини. Через п'ять хвилин у вас можуть виникнути судоми і плисти буде вкрай складно. У такому випадку фахівці радять уколоти себе у зведений м'яз гострим предметом (шпилькою, голкою, ножом).

Потрапивши у сильну течію, намагайтеся схопитися за будь-який пропливаючий повз вас предмет - стовбур дерева, двері тощо. Буде краще, якщо ви зможете піднятися на нього.

Якщо ви все ж таки вирішили вибиратися з води самотужки, то згадайте про закони фізики: вас неминуче буде зносити за течією, пливіть до цілі навскіс.

Отже дотримуючись вище перелічених вимог безпеки можна врятувати своє життя і життя своїх рідних. Отже боротьба з паводком повинна починатися задовго до самого паводка.

Список використаних джерел

1. Лук'янець О.І. Приклад порушення однорідності рядів максимальних рівнів води / О.І. Лук'янець //Науковий збірник КНУ Гідрологія, гідрохімія і гідро екологія. – 2006 - № 11.
2. Мешков М. Причини і наслідки стихійних лих і катастроф // Основи безпеки життєдіяльності. - № 2 2004 р.